

НАРЕДБА № 26 ОТ 18 НОЕМВРИ 2008 Г. ЗА УСТРОЙСТВОТО И ДЕЙНОСТТА НА ДЕТСКИТЕ ЯСЛИ И ДЕТСКИТЕ КУХНИ И ЗДРАВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ТЯХ

Издадена от министъра на здравеопазването

Обн. ДВ. бр.103 от 2 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.24 от 31 Март 2009г., изм. ДВ. бр.36 от 10 Май 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.90 от 20 Октомври 2020г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях.

(2) Детските ясли и детските кухни могат да се създават от общините, от физически и юридически лица.

(3) Издръжката на децата в общинските детски ясли и дейността на общинските детски кухни се финансира от съответния общински бюджет.

(4) За отглеждане на децата в общинските детски ясли, както и за получаване на детска храна от общинските детски кухни родителите и настойниците заплащат такси в размери, определени от общинския съвет в съответствие със Закона за местните данъци и такси.

Чл. 2. (1) Детските ясли са организационно обособени структури, в които медицински и други специалисти осъществяват отглеждане, възпитание и обучение на деца от тримесечна до тригодишна възраст.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., в сила от 10.05.2011 г.) Децата се изписват от детските ясли от 1 септември в годината, в която навършват тригодишна възраст, или по желание на родителите преди този срок.

(3) Детските кухни са организационно обособени структури, в които медицински и други специалисти приготвят, съхраняват и предоставят храна за деца до тригодишна възраст.

Глава втора. ДЕТСКИ ЯСЛИ

Раздел I. Изисквания към устройството на детските ясли

Чл. 3. Детските ясли са постоянни и сезонни.

Чл. 4. (1) Постоянни детски ясли са тези, в които децата се отглеждат без прекъсване през цялата година. Те биват дневни, седмични и смесени.

(2) В дневните ясли се приемат деца от три месеца до тригодишна възраст за дневен престой. Дневният престой се осъществява всеки ден с изключение на съботните, неделните и празничните дни.

(3) В седмичните ясли се приемат деца от десет месеца до тригодишна възраст за седмичен престой. Децата в седмичните ясли се приемат в понеделник и се предават на

родителите в петък. Децата могат да се взимат от родителите и през другите дни на седмицата, като храната за следобедна закуска и вечеря се дава на родителите.

(4) В смесените ясли децата се разпределят в дневни яслени групи и в седмични яслени групи.

Чл. 5. (1) Сезонните детски ясли се разкриват при необходимост за период от 4 до 6 месеца. В тях се отглеждат деца от десет месеца до тригодишна възраст.

(2) Сезонните детски ясли са само дневни.

Чл. 6. (1) В детските ясли децата се разпределят в яслени групи, както следва:

1. Кърмаческа яслена група, в която се приемат деца от тримесечна до десетмесечна възраст. Кърмаческите яслени групи са само дневни.

2. Смесена яслена група, в която се приемат деца от десет месеца до тригодишна възраст.

(2) Броят на децата в една яслена група е:

1. в кърмаческа група - от 6 до 8 деца;

2. в смесена дневна група - от 8 до 16 деца;

3. в смесена седмична група - от 8 до 12 деца;

4. в групи с деца с увреждания или хронични заболявания - от 6 до 8 деца.

(3) (Нова - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) В населени места, в които в продължение на три години се наблюдава трайна тенденция за недостиг на места в детските ясли, по мотивирано предложение на общинския съвет и съгласувано с директора на регионалната здравна инспекция броят на приетите деца в смесена дневна група може да бъде увеличен до 20 деца.

(4) (Нова - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) Изключението по ал. 3 се допуска при спазване на изискванията на чл. 59, ал. 2 от Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата (ДВ, бр. 5 от 2016 г.).

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) Яслени групи могат да се откриват и в целодневни и седмични детски градини, като организацията на работа в тях не се различава от тази на постоянните ясли.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., в сила от 10.05.2011 г.) Методическото ръководство на дейността на детските ясли се осъществява от Министерството на здравеопазването чрез регионалните здравни инспекции, както и от общините.

Чл. 8. (1) Управлението и ръководството на детска ясла се осъществява от директор.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г.) Директорът на общинската детска ясла се назначава и освобождава от кмета на общината или района.

(3) Директор на детска ясла може да бъде лице с висше образование по специалност "медицина" или лице с висше образование по специалност "Медицинска сестра" или "Акушерка" на образователно-квалификационна степен "бакалавър" и с трудов стаж не по-малко от една година.

(4) Директорът на детската ясла:

1. ръководи, контролира и отговаря за цялостната дейност на детската ясла;

2. представлява детската ясла пред всички държавни и общински органи, пред организации, физически и юридически лица;

3. отговаря за организацията и осъществяването на хигиенния и противоепидемичния режим;
4. сключва, изменя и прекратява трудовите договори на лицата, които работят в детската ясла;
5. утвърждава щатното разписание на детската ясла;
6. утвърждава правилник за вътрешния ред за детската ясла;
7. отговаря за законосъобразното и целесъобразното разходване на бюджета на детската ясла.

Чл. 9. В детската ясла задължително работят следните специалисти:

1. медицинска сестра или акушерка;
2. педагог;
3. детегледачка.

Чл. 10. (1) За медицинска сестра или акушерка се назначава лице с висше образование съответно по специалността "Медицинска сестра" или "Акушерка" на образователно-квалификационна степен "бакалавър".

(2) Медицинската сестра или акушерката:

1. ръководи и отговаря за цялостната работа в поверената ѝ група;
2. приема децата и извършва ежедневен контрол на здравословното им състояние, като се информира за това и от родителите;
3. провежда организирани занимания на децата в групата по писмени указания на педагога на яслата и с негово участие;
4. наблюдава здравословното състояние на децата и оказва при необходимост първа помощ;
5. прилага индивидуален подход към всяко дете и активни грижи за новопостъпилите деца през периода на адаптацията им;
6. отговаря за храненето на децата, участва при изготвяне на дневното и седмичното меню за храненето;
7. организира и провежда общозакалителни и специални закалителни процедури по назначение на лекар;
8. прави масаж и гимнастика на кърмачетата;
9. извършва антропометричните измервания на децата;
10. следи за провеждането на имунизациите съгласно имунизационния календар;
11. взема материали за микробиологичен анализ и следи за получаване на резултатите;
12. следи за спазване на хигиенния режим в помещенията и контролира работата на детегледачката;
13. контролира спазването на изискванията към факторите на средата.

Чл. 11. (1) За педагог в детска ясла се назначава лице с висше образование по специалност "Предучилищна педагогика".

(2) Педагогът в детската ясла:

1. ръководи, организира, планира и контролира цялостната възпитателна работа с децата;
2. осигурява подходящи материали за игра и обучение на децата;
3. изработва и подготвя дидактични пособия за занимания и игри;
4. организира съобразно възрастта и индивидуалните особености на новоприетите деца

адаптацията им към детската ясла;

5. разработва периодично планове за възпитателната работа;

6. дава ежедневни писмени и устни указания на медицинската сестра при организирането и провеждането на дневния режим, индивидуалните и груповите занимания, игрите, разходките, забавленията и наблюденията и участва в тях;

7. проследява системно психичното развитие на децата и го регистрира в здравнопрофилактичните им карти.

Чл. 12. (1) За детегледачка в детската ясла се назначава лице със средно образование.

(2) Детегледачката в детската ясла:

1. се грижи за поддържането на личната хигиена на децата;

2. се грижи за общата хигиена на помещенията в групата;

3. активно участва във всички режимни моменти.

Чл. 13. В детска ясла до 60 деца се назначава най-малко един педагог, а на всеки следващи 20 деца се назначава още един педагог допълнително.

Чл. 14. (1) На една яслена група се назначават най-малко две медицински сестри и две детегледачки, като обслужването на децата се осъществява от най-малко една медицинска сестра и една детегледачка на смяна.

(2) В седмичните детски ясли се назначават най-малко две медицински сестри допълнително.

(3) В кърмаческите групи се назначава най-малко една медицинска сестра и една детегледачка допълнително.

(4) (Нова - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) В яслените групи по чл. 6, ал. 3 се назначават допълнително една медицинска сестра и една детегледачка.

Чл. 15. Освен посочените в чл. 9 лица в персонала на детската ясла могат да се включват и други лица, които да се грижат за техническо и материално поддържане на детската ясла.

Раздел II.

Изискване към дейността на детските ясли

Чл. 16. (1) В детските ясли се осигуряват условия за нормално физическо и психично развитие и възпитание на децата чрез:

1. организиране и спазване на рационален дневен режим, съобразен с възрастовите особености на децата в групите;

2. осигуряване на здравословно хранене, отговарящо на физиологичните норми за съответната възрастова група;

3. организиране и провеждане на дейности, свързани с физическо и психично укрепване на децата;

4. осигуряване на условия, които да ограничат заболявания при децата и настъпване на злополуки.

(2) За децата от една до тригодишна възраст се извършва комплексна промоция на

детското здраве.

Чл. 17. В детските ясли се организират и провеждат следните дейности:

1. ежедневен контрол на здравословното състояние на децата;
2. регистриране на здравното и имунизационното състояние на децата в здравнопрофилактичната карта въз основа на данните, получени от личния лекар на детето;
3. профилактични и протиепидемични дейности за предотвратяване и ограничаване разпространението на заразни и паразитни заболявания;
4. превантивни дейности за предотвратяване и ограничаване на рисковите фактори в детските ясли (мерки за избягване на травми, отравяния и изгаряния и др.);
5. участие в регионални, национални и международни програми, свързани с профилактиката и промоцията на здравето на децата;
6. организиране и участие в програми за здравно образование на персонала и родителите на децата.

Чл. 18. (1) Детските ясли могат да приготвят храна за обяд на деца от десет месеца до тригодишна възраст, отглеждани в домашна обстановка, при спазване на изискванията на глава трета.

(2) Храната за обяд се получава по предварителна заявка от родителите срещу заплащане по цени, установени от детското заведение.

(3) Общинските детски ясли предоставят храната по цени, определени от общинския съвет в съответствие със Закона за местните данъци и такси.

Раздел III.

Условия за прием на децата от детската ясла

Чл. 19. Децата се приемат в детските ясли от директора на яслата.

Чл. 20. (1) За приемане в детската ясла родителите представят молба, придружена от следните документи:

1. копие от удостоверение за раждане на детето;
2. здравнопрофилактична карта, попълнена от личния лекар на детето;
3. еднократен отрицателен резултат от изследване за патогенни бактерии (шигели, салмонели, ешерихия коли) и чревни паразити, извършено не по-рано от 15 дни преди постъпване на детето в детската ясла;
4. изследвания на кръв и урина, извършени в едномесечен срок преди постъпване на детето в яслата;
5. изследване с отрицателна реакция по Васерман за единия от родителите, извършено в 6-месечен срок преди постъпване на детето в яслата;
6. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., в сила от 10.05.2011 г.) данни от личния лекар, че на детето са извършени задължителните имунизации за възрастта съгласно Наредба № 15 от 2005 г. за имунизациите в Република България (ДВ, бр. 45 от 2005 г.);
7. медицинска бележка за липса на контакт със заразно болен, издадена от личния лекар на детето.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., в сила от 10.05.2011 г.) Деца, на които не са извършени

задължителните имунизации за възрастта, могат да се приемат в детска ясла, когато са налице трайни противопоказания за имунизирването им и са освободени по реда на Наредба № 15 от 2005 г. за имунизациите в Република България.

Чл. 21. (1) Децата могат да отсъстват от детската ясла:

1. поради отпуск или лични причини на родителите, за което родителите уведомяват писмено директора на детската ясла;

2. поради болест на детето, за което родителите уведомяват детската ясла в тридневен срок.

(2) При отсъствие на дете от яслата повече от 10 дни родителите му представят бележка от личния лекар, че детето е здраво и че не е било в контакт със заразно болен.

(3) При отсъствие повече от един месец се изисква еднократно бактериологично изследване за патогенни чревни микроорганизми с отрицателен резултат само по епидемични показания.

(4) При отсъствие за повече от два месеца - еднократен отрицателен резултат за чревни паразити съгласно Наредба № 5 от 2006 г. за диагностиката, профилактиката и контрола на местните паразитози (ДВ, бр. 40 от 2006 г.).

Раздел IV.

Здравни изисквания към детските ясли

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) (1) Детските ясли се разполагат в сгради, обезопасени от влиянието на факторите на околната среда - шум, прах, влага, въздушни течения, и в райони, отдалечени от инфекциозни болници, гробищни паркове, бензиностанции, улици с интензивно движение, паркинги и промишлени предприятия, замърсяващи околната среда.

(2) Детските ясли се разполагат в специално строени за целта самостоятелни сгради или в такива, приспособени за отглеждане на деца от три месеца до три години, като се осигурява най-малко 20 м² от площта на целия терен (застроена и незастроена площ) за всяко дете.

(3) Детските ясли се проектират и изграждат при спазване на изискванията на Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата, Наредба № РД-02-20-1 от 2019 г. за техническите изисквания към сградите за защита от радон (ДВ, бр. 33 от 2019 г.) и на здравните изисквания на тази наредба.

(4) Проектирането на нови и реконструкцията на съществуващи детски ясли се съгласува с регионалните здравни инспекции.

Чл. 22а. (Нов - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) (1) По изключение и при доказана необходимост с мотивирано решение на кмета на общината и след съгласуване с директора на регионалната здравна инспекция се допуска на територията на съответната община или район/населено място проектирането и изграждането на детски ясли, независимо от тяхната собственост, в част от новопроектирана сграда с друго основно предназначение или при преустройство на част от съществуваща сграда с друго предназначение.

(2) При проектирането на нова сграда частта от сградата, предвидена за детска ясла, се проектира структурно и функционално като самостоятелен обем.

(3) При невъзможност да се изпълнят изискванията на ал. 2 детските ясли по ал. 1 се разполагат на:

1. първите два надземни етажа, когато детската ясла е разположена в нежилищна сграда; в тези случаи се допуска разполагането на обслужващи помещения в подземния или полуподземния етаж, които са отделени от другата част на сградата и с осигурена пряка връзка с помещенията на детската ясла и разполагането на административни помещения на третия етаж;

2. първи надземен етаж, когато детската ясла е разположена в жилищна сграда; в тези случаи, когато жилищната сграда е новопроектирана, се допуска в полуподземния или подземния етаж разполагането на обслужващи помещения, които са отделени от другата част на сградата и е осигурена пряка връзка с помещенията на детската ясла; когато жилищната сграда е съществуваща, се допуска в полуподземния или подземния етаж разполагането само на помещение, в което са разположени обекти, съоръжения и инсталации за отопление по смисъла на Наредба № 15 от 2005 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и експлоатация на обектите и съоръженията за производство, пренос и разпределение на топлинна енергия (ДВ, бр. 68 от 2005 г.).

(4) Детската ясла по ал. 1 се проектира и изгражда за не повече от две групи до 15 деца в група.

(5) В случаите по ал. 1 не се допуска детските ясли да граничат със следните други самостоятелни обекти и съоръжения в сградите:

1. заведения за хранене и развлечения;
2. големи търговски обекти;
3. лечебни и здравни заведения;
4. обекти в областта на услугите;
5. производствени обекти независимо от техния капацитет и категория;
6. обекти, източници на йонизиращи и нейонизиращи лъчения;
7. хидрофорни уредби, трафопостове и други подобни;
8. обекти в областта на хазарта;
9. обекти в областта на погребалните и траурно-обредните услуги;
10. други обекти, при чиято дейност се очаква отделянето на замърсители, криещи опасност от значително вредно въздействие върху здравето на населението, околната и жизнената среда;

11. асансьори, когато същите са разположени до спални и стаи за игри.

(6) За детските ясли по ал. 1 се проектира най-малко един самостоятелен вход, който води към индивидуален подход за всяка от групите, както и за административните и помощните помещения на детската ясла. Не се допускат преходи от група в група.

(7) Когато се предвижда детската ясла по ал. 1 да бъде разположена на първите два надземни етажа, за нея се проектират и изграждат отделни стълбища между първия и втория и/или третия етаж, които са само за детската ясла.

(8) За детските ясли по ал. 1 не се допуска проектиране и преминаване на стълбища и асансьори, предназначени за останалата част от сградата, през помещенията на детската ясла.

Чл. 23. (1) Стените, подът и таванът на помещенията се изграждат от негорими и нетоксични материали с добри топлоизолационни свойства, които позволяват лесно почистване и дезинфекция, като стените и таванът се боядисват в светли тонове.

(2) Преградите между отделните помещения се изграждат от материали, които осигуряват видимост и добра изолация.

(3) В помещенията се осигурява топла и студена вода, отговаряща на изискванията на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (ДВ, бр. 30 от 2001 г.).

Чл. 24. (1) В помещенията на детската ясла се осигурява микроклимат със следните

параметри:

1. температура на въздуха от 21 до 23 °С; за отчитане на температурата всяко помещение се снабдява с термометър;

2. относителна влажност на въздуха в границите от 45 до 60 %; в помещенията се поставят уреди за измерване на влажността;

3. скорост на движението на въздуха от 0,15 до 0,25 m/s, с кратност на обмяната на въздуха 1 1/2 пъти в час; за осигуряване на постоянен приток на чист въздух в помещението се осигурява и редовно проветряване.

(2) Максималното допустимо ниво на шума в помещенията е:

1. в спалня - 35 dB;

2. занималня - 60 dB;

3. кухни и перални - 80 dB.

(3) В помещенията се осигурява естествено и изкуствено осветление, като:

1. съотношението между остъклената част на прозорците към площта на пода трябва да е 1:4 за занималните и спалните и 1:3 за тоалетните и коридорите;

2. изкуственото осветление трябва да е достатъчно по сила и равномерно разпределено; осветеността за занималнята трябва да е 300 Lx за луминесцентно и 150 Lx за обикновено осветление, а за спалнята - 150 Lx за луминесцентно и 75 Lx за обикновено осветление;

3. (доп. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) осветителните тела и контактите се обезопасяват.

Чл. 25. (1) В детските ясли се изграждат широки, светли и проветриви помещения за децата.

(2) Прозорците се осигуряват с мрежи за предпазване от насекоми, а терасите се обезопасяват и оборудват със сенници.

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) (1) В детските ясли се обособяват следните помещения:

1. стая за игри;

2. спалня;

3. кът за хранене;

4. кухненски бокс;

5. гардероб;

6. санитарен възел с преддверие;

7. изолационно помещение със санитарен възел;

8. перални помещения с отделен вход, които отговарят на изискванията на Наредба № 12 от 2018 г. за здравните изисквания към обществените перални (ДВ, бр. 98 от 2018 г.);

9. кухненски блок.

(2) Помещенията по ал. 1, т. 1 - 6 се обособяват за всяка яслена група.

(3) Стаята за игри, кътът за хранене и спалнята могат да се обособят като едно общо помещение при спазване противопожарните изисквания и изискванията на чл. 59, ал. 2 от Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

(4) В детски ясли с разкрити до две групи се допуска обособяване на един кухненски бокс, който се ползва от групите по определен график.

Чл. 27. (1) Стаята за игри се оборудва с маси, столове и играчки, съобразени с анатомо-физиологичните особености и възрастта на децата. Подът се покрива с килим или друго тъканно покритие, позволяващо лесно почистване и дезинфекция.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., в сила от 10.05.2011 г.) Играчките за децата трябва да отговарят на изискванията на Наредбата за съществените изисквания и оценяване съответствието на играчките, приета с Постановление № 300 на Министерския съвет от 2010 г. (ДВ, бр. 99 от 2010 г.).

(3) За кърмачетата се обособява самостоятелен кът за игри, където се изграждат пространства (манежи) за бодърстване и игра. Те се изграждат от подходящи, лесни за почистване и дезинфекция материали, като страничните им прегради са с височина 50 сантиметра.

(4) За кърмачетата се осигурява и маса-шкаф с тапициран плот за тоалет, масаж и гимнастика.

Чл. 28. (1) Спалнята се оборудва с легла, които са съобразени с антропологичните особености и възрастта на децата.

(2) За кърмачетата се осигуряват легла с дължина не по-малка от 95 см и широчина не по-малка от 55 см. Подложките на леглата трябва да бъдат твърди и да се използва равен дюшек с дебелина 8 - 10 см и чаршаф. Допълнително може да се постави непромокаема и платнена подложка. Леглата трябва да са на достатъчна височина от пода, удобни за обслужване, с подвижни странични прегради, чиито отвори да не позволяват промушването на главата на детето.

(3) В спалнята се осигуряват индивидуални шкафове за всяко дете.

Чл. 29. (1) Кътът за хранене се оборудва с масички и столове, съобразени с анатомо-физиологичните особености и възрастта на децата, като за кърмачетата има комбинирана маса с две подвижни кресла за едновременно хранене на две деца.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) Кухненският бокс се оборудва с мивка с топла и студена течаща вода, шкаф за съдове и стерилизатор.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) Санитарният възел се оборудва с тоалетна чиния и индивидуални гърнета. Преддверието към санитарния възел се оборудва с мивка и огледало, които да са на подходяща височина за възрастта на децата, вана и душ за къпане, закрит съд за мръсно бельо, сух стерилизатор, теглилка, ръстомер и стенен термометър.

Чл. 30. (1) (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) В детските ясли се поддържа ограден и озеленен двор с отделни площадки, устроени съгласно изискванията на Наредба № 1 от 2009 г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра (ДВ, бр. 10 от 2009 г.) съобразно броя на групите и оборудвани със:

1. стационарни уреди за игра, обезопасени и изградени от нетоксичен материал;
2. пясъчници, които могат да се покриват - по един за всяка група;
3. сенници.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., в сила от 10.05.2011 г.) Тревните площи трябва да се косят, поддържат и обработват съгласно изискванията на Наредба № 5 от 2006 г. за диагностиката, профилактиката и контрола на местните паразитози.

(3) Пясъкът в пясъчниците се сменя периодично, като не се допуска замърсяване.

Чл. 31. (1) Разпространението на заразни заболявания в детската ясла се предотвратява чрез:

1. поддържане на хигиенния режим в помещенията;
2. минимум двукратно дневно проветряване на помещенията в отсъствие на децата;
3. изтупване и при възможност изнасяне на слънце: ежедневно на спалното бельо; ежеседмично на завивките и килимите; ежемесечно на дюшеците (матраците);
4. термодезинфекция на спалното бельо при всяко изпиране и последващо изглаждане с гореща ютия;
5. ежедневна дезинфекция на подовете, измиване с вода и сапун на играчките, масите, столовете, леглата, стените и други предмети, с които децата са в контакт;
6. неколккратно ежедневно измиване и дезинфекция на тоалетните;
7. осигуряване на индивидуални гърнета за децата, които след всяка употреба се измиват и обработват с дезинфекционен разтвор или се обработват термично; за целта детегледачките поставят специална престилка с отличителен знак, като след обслужване на всяко дете задължително измиват и дезинфекцират ръцете си;
8. създаване на условия за измиване на ръцете преди хранене и след използване на тоалетната;
9. дезинфекция на приборите и съдовете за хранене след всяка употреба;
10. използване на индивидуални кърпи за ръце и чаши за вода за всяко дете;
11. ежедневно наблюдение на здравословното състояние на децата.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., в сила от 10.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) Дезинфекцията се извършва с биоциди, разрешени за предоставяне на пазара по реда на Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди (ОВ, L 167, 27.06.2012 г.) или на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, при спазване на условията на издаденото разрешение и на изискванията, посочени на етикета.

Чл. 32. (1) (Доп. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) Кухненският блок трябва да отговаря на изискванията на Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно хигиената на храните (ОВ, специално българско издание: глава 13, том 44), Закона за храните и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) В детската ясла се приготвя храна, съобразена с изискванията на Наредба № 2 от 2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и детските кухни (ДВ, бр. 28 от 2013 г.).

(3) От дневното меню се заделят проби, които се маркират и съхраняват в хладилник при температура от 0 до 4°C в продължение на 48 часа.

(4) Не се допуска влагане на суровини и предлагане на храни с изтекъл срок на трайност.

Чл. 33. (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) (1) Помещенията по чл. 26, ал. 1, т. 8 се устройват и оборудват с необходимите уреди и машини така, че да не се допуска контакт на мръсното с чистото пране.

(2) При невъзможност да се осигури собствена пералня се допуска ползване на друга обществена пералня, отговаряща на изискванията на Наредба № 12 от 2018 г. за здравните изисквания към обществените перални.

(3) В случаите по ал. 2 в детската ясла се изграждат следните самостоятелни помещения:

1. склад за мръсно пране, оборудван с подов сифон и мивка с течаща топла и студена вода; подът и стените на помещението се облицоват с материали, позволяващи измиване и

дезинфекция;

2. склад за чисто пране, оборудван със съоръжения за съхранение на чистото пране по групи.

(4) Помещенията по ал. 3 се ситуират така, че да не се допуска контакт и пресичане пътя на чистото и мръсното пране.

Глава трета. ДЕТСКИ КУХНИ

Раздел I.

Изискване към устройството и дейността на детските кухни

Чл. 34. (1) Детските кухни са организационно обособени структури, в които медицински и други специалисти приготвят, съхраняват и предоставят храна за деца от 10 месеца до тригодишна възраст.

(2) Храните по ал. 1 трябва да отговарят по качествен състав и технологична обработка на възрастовите особености на детския организъм.

Чл. 35. (1) С оглед броя на порциите храна, които се приготвят, детските кухни биват следните категории:

1. (изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) комплекси за детско хранене с капацитет до 2400 порции дневно, в които се приготвя рационално и диетично храна за деца от десетмесечна до тригодишна възраст и храна за децата в детски ясли и яслени групи в детски градини;

2. детски кухни с капацитет до 900 порции;

3. (изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) детски кухни към детски ясли и яслени групи в детски градини с капацитет до 300 порции дневно.

(2) В детските кухни се приготвя храна за неорганизиран и организиран контингент деца.

Чл. 36. (1) Управлението и ръководството на детска кухня се осъществява от директор.

(2) Директор на комплекс за детско хранене може да бъде лице с висше образование по специалност "Медицина".

(3) Директор на детска кухня по чл. 35, ал. 1, т. 2 може да бъде лице с висше образование по специалност "Медицинска сестра" на образователно-квалификационна степен "бакалавър" и придобита специалност "Консултант по кърмене, здравословно и диетично хранене".

(4) Директорът на комплекси за детско хранене и детски кухни по чл. 35, ал. 1, т. 2:

1. ръководи, контролира и отговаря за цялостната дейност на детската кухня, включително и спазването на нормите за здравословно хранене при приготвянето на храната;

2. представлява детската кухня пред всички държавни и общински органи, пред организации, физически и юридически лица;

3. отговаря за хигиенния и противоепидемичен режим;

4. сключва, изменя и прекратява трудови договори на лицата, които работят в детската кухня;

5. утвърждава щатното разписание на детската кухня;

6. утвърждава правилник за вътрешния ред в детската кухня;

7. отговаря за законосъобразното и целесъобразно разходване на бюджета на детската кухня.

(5) Детските кухни по чл. 35, ал. 1, т. 3 се ръководят от директора на детското заведение,

който контролира и отговаря и за цялостната дейност на детската кухня, включително и спазване на нормите за здравословно хранене при приготвянето на храната.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г.) Директорът на общинска детска кухня се назначава и освобождава от кмета на общината или района.

Чл. 37. (1) (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) В детските кухни се използват храни, които отговарят на изискванията за качество и безопасност съгласно Закона за храните и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Храните се придружават с необходимите документи, доказващи тяхната безопасност съгласно законодателството.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) В детските кухни се приготвя храна, съобразена с изискванията на Наредба № 2 от 2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и детските кухни.

(3) От дневното меню се заделят проби, които се маркират и съхраняват в хладилник при температура от 0 до 4 °C в продължение на 48 часа.

(4) Не се допуска влагане на суровини и предлагане на храни с изтекъл срок на трайност.

(5) Не се допуска използване на генетично модифицирани храни, генетично модифицирани организми, използвани във или като храни и храни, съдържащи съставки, произведени от генетично модифицирани организми.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., в сила от 10.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) Транспортването на суровините и готовата храна до раздавателните пунктове се извършва с транспортни средства, които отговарят на изискванията на Закона за храните.

(7) Детските кухни и пунктовете за раздаване на храна се регистрират съгласно Закона за храните.

Чл. 38. (1) Регистрация на желаещи от неорганизиран контингент за получаване на храна от детска кухня се извършва чрез подаване на писмено заявление, придружено от следните документи:

1. бележка от личния лекар с указания за хранителния режим;

2. копие от удостоверението за раждане на детето.

(2) При удовлетворяване на молбата по ал. 1 се издава абонаментна карта, срещу която се закупуват купони по изготвен месечен график.

(3) Заявката за храна се прави ежедневно от абонатите чрез заверка на купоните.

Раздел II.

Здравни изисквания към детските кухни

Чл. 39. Детските кухни се разкриват в строени за целта или преустроени сгради при спазване изискванията на Закона за храните и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

Чл. 40. Детските кухни се изграждат по начин, който осигурява последователност на извършваните дейности - получаване на суровините, приготвяне на храната и изхвърляне на твърдите отпадъци, като не се допуска кръстосване на чисти и мръсни потоци.

Чл. 41. (1) Стените и таванът на помещенията се изграждат от негорими и нетоксични материали с добри топлоизолационни свойства, които позволяват лесно почистване и дезинфекция и се боядисват в светли тонове.

(2) Подовите настилки се изграждат от подходящи за целта материали с добра механична устойчивост, които позволяват лесно почистване и дезинфекция. Поставят се по начин, създаващ наклон към подовия сифон.

(3) Работните повърхности се изграждат и покриват с подходящи за целта материали, лесни за почистване и дезинфекция.

(4) В помещенията се осигурява топла и студена вода, отговаряща на изискванията на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

(5) В помещенията се осигурява естествена и механична вентилация за отвеждане на замърсения въздух, а прозорците се обезопасяват с мрежи за предпазване от насекоми.

Чл. 42. (1) В помещенията на детските кухни се осигурява микроклимат със следните параметри:

1. температура на въздуха 18 - 26 °C (оптимално 21 - 23 °C);
2. относителна влажност 45 - 60 %;
3. скорост на движение на въздуха 0,15 - 0,25 m/s;
4. допустимо ниво на шум - 80 dB.

(2) В помещенията се осигурява осветление, което е естествено и изкуствено (луминесцентно) и осигурява осветеност не по-малко от 300 Lx.

Чл. 43. (1) В детските кухни се обособяват следните помещения:

1. вход за получаване на стоки от доставчиците;
2. вход за абонати;
3. изход за изнасяне на готовата продукция;
4. склад за зеленчуци, плодове, консерви и бакалски стоки;
5. помещения за продукти, подготвени за следващия ден;
6. помещения за обработка на зеленчуци и плодове;
7. помещения за обработка на яйца;
8. помещения за обработка на птици;
9. помещения за обработка на месо;
10. топла кухня;
11. помещения за смилане и пасиране на варени зеленчуци и варено месо;
12. помещения за измиване и дезинфекциране на кухненския инвентар;
13. помещения за раздаване на готова храна;
14. помещения за измиване и дезинфекциране на бурканчета за готова храна, когато храната се разпределя в стъклени бурканчета за многократна употреба;
15. помещения за стерилизиране на бурканчета за готова храна, когато храната се разпределя в стъклени бурканчета за многократна употреба.

(2) Списъкът на оборудването, което има критично значение за осигуряване безопасността на храните, е посочен в приложението.

Чл. 44. (1) В детската кухня се обособяват и следните санитарни помещения:

1. тоалетна, оборудвана с мивка със студена и топла течаща вода, сапун и дезинфектанти;
2. баня, оборудвана с душ с течаща топла и студена вода;

3. стая за личния багаж на работниците;
4. складови помещения за други нехранителни стоки.

(2) Входът за санитарните помещения е различен от входа за помещенията за доставка и обработка на продуктите и топлата кухня.

Чл. 45. Събирането и изнасянето на твърдите отпадъци стават в полиетиленови торби за еднократна употреба разделно и завързани. Съдовете за отпадъци се съхраняват извън помещенията на кухнята на специално предназначено за целта място.

Чл. 46. (1) Пригответната в детската кухня храна се разпределя в стъклени бурканчета за многократна употреба или пластмасови съдове за еднократна употреба.

(2) Когато храната се разпределя в стъклени бурканчета за многократна употреба, върнатите от абонатите бурканчета се измиват, дезинфекцират и стерилизират в сухи стерилизатори при 160 °С за два часа. Капачките се измиват и стерилизират чрез водна или суха стерилизация.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) Пластмасовите съдове за еднократна употреба по ал. 1 следва да отговарят на изискванията на Регламент (ЕС) № 10/2011 на Комисията от 14 януари 2011 г. относно материалите и предметите от пластмаси, предназначени за контакт с храни (ОВ, L 12, 15.01.2011 г.).

Чл. 47. (1) Работещите в детската кухня носят по време на работа специално работно облекло, обувки и средства за прибиране на косата, като не се допуска носенето на накити върху работното облекло.

(2) Работното облекло не се носи извън територията на детската кухня.

(3) Преди започване на работа, след всяко посещение на тоалетна и при всяко замърсяване работниците измиват ръцете си и ги дезинфекцират.

(4) Не се допуска персоналът, извършващ почистването на детската кухня, да се ангажира в приготвянето на храна.

(5) В работните помещения се допускат външни лица само след разрешение на директора на детската кухня и използването на специално облекло.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Неорганизиран контингент" са деца от 10 месеца до три години, отглеждани в домашна обстановка, на които се приготвя обедно хранене - на база подадена от родителите ежедневна заявка.

2. (изм. - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) "Организиран контингент" са деца от 10 месеца до три години от детски ясли и яслени групи в детски градини.

3. (нова - ДВ, бр. 90 от 2020 г.) "Обекти в областта на услугите" са обекти за химическо чистене, обществени перални по смисъла на чл. 3, ал. 2 от Наредба № 12 от 2018 г. за здравните изисквания към обществените перални, обекти за изработване и поправка на облекло, обекти за изработване и поправка на обувки и кожени изделия, обекти за боядисване на облекло, фотоателиета, звукозаписни студиа, обекти за ремонт на електродомакинска (битова),

компютърна и телевизионна техника.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 118, ал. 4 и чл. 34, ал. 2 във връзка с § 1, т. 9, буква "о" от Закона за здравето и отменя Наредба № 6 за организация и дейността на детските ясли (ДВ, бр. 44 от 1987 г.).

§ 3. Контролът по спазване изискванията на тази наредба се извършва от органите на държавния здравен контрол.

§ 4. Разпоредбите, отнасящи се до кърмаческата група, влизат в сила от 1 септември 2009 г.

§ 5. (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г.) С правата по чл. 8, ал. 3 се ползват и лицата, които отговарят на изискванията по § 2б от преходните и заключителните разпоредби на Закона за здравето.

§ 6. (1) Лицата, които преди влизане в сила на тази наредба са придобили образование по специалностите "Инструктор по хранене" или "Медицинска сестра - диетолог" се ползват с правата по чл. 36, ал. 3.

(2) С правата по чл. 36, ал. 3 се ползват и медицинските сестри, които имат правата по § 2б от преходните и заключителните разпоредби на Закона за здравето, които имат и придобитата специалност "Консултант по кърмене, здравословно и диетично хранене".

§ 7. С правата по чл. 10, ал. 1 се ползват и лицата по § 2б от преходните и заключителните разпоредби на Закона за здравето и § 3 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за съсловната организация на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти.

Заключителни разпоредби

КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 26 ОТ 2008 Г. ЗА УСТРОЙСТВОТО И ДЕЙНОСТТА НА ДЕТСКИТЕ ЯСЛИ И ДЕТСКИТЕ КУХНИ И ЗДРАВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ТЯХ

(ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 10.05.2011 Г.)

§ 9. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение към чл. 43, ал. 2

Списък на оборудването, което има критично значение за осигуряване безопасността на

храните

1. За съхранение на хранителни продукти:

1.1. Хладилни шкафове с режим на работа от 2 до 8 градуса:

- за продукти - масло, сирене, кашкавал, мляко;
- за зеленчуци на склад;
- за месо за следващ ден;
- за кисело мляко за следващ ден.

1.2. Фризер с режим на работа -18 градуса:

- фризер за месо;
- фризер за масло.

2. За подготовка на хранителни продукти:

- картофобелачка;
- зеленчукорезачка;
- месомелачка;
- универсална машина;
- сокоизстисквачка.

3. За топлообработка:

- ел. парен казан с режим на работа (0,5 - 4 АТМ) налягане за определено време;
- ел. пекарни;
- ел. печки.

4. За обработка на амбалажа:

- стерилизатори (за суха и водна стерилизация) с режим на работа 160°C за 2 часа.

Забележки: 1. Определянето на температурните параметри става чрез инсталиране на контролни термометри за хладилните шкафове и фризерите.

2. Техническото оборудване се почиства, измива и дезинфекцира след максимално разглобяване.